

Protiradiotechnická opatření v útočné operaci frontu

Plukovník Boleslav Š r o m

V článku je ujasněn význam a úkoly protiradiotechnických opatření, jejich plánování, organizace a řízení v průběhu útočné operace frontu. Dále jsou rozpracovány zásady a způsoby provádění protiradiotechnické činnosti a opatření k zabezpečení spolehlivé činnosti vlastních radiotechnických prostředků.

ÚLOHA PROTIRADIOTECHNICKÝCH OPATŘENÍ V SOUDOBÝCH OPERACÍCH

Radioelektronika, která nabývá stále většího významu ve všech oblastech lidské činnosti, se plně uplatňuje i v oblasti vojenství a stále více proniká do výzbroje soudobých armád.

V pozemních vojskách je velení a součinnost, od rot a praporů počínaje, až po armádu a front, závislé především na spolehlivé činnosti spojovacích radiotechnických prostředků.

Systém protivzdušné obrany je založen na masovém použití radiotechnických prostředků a jeho účinnost je podmíněna spolehlivostí radiolokačního systému pro zjištění vzdušných cílů, navedení stíhacího letectva, ovládacích systémů protiletadlových řízených střel, radiolokačních systémů PLD, palubních radiolokátorů pro vyhledání a přepad vzdušných cílů a rovněž prostředků rádiového spojení.

Řízení bojové činnosti letectva, jeho navedení do prostoru cílů, nebo přímo na cíle, použití řízených střel třídy vzduch — zem je zabezpečováno radiotechnickými prostředky různého typu a určení.

I v oblasti průzkumu pozemních cílů, VS a podobně nabývají radiotechnické prostředky v soudobých podmínkách na významu a patří jim jedno z vedoucích míst.

Použití balistických řízených střel třídy zem-zem je sice rovněž závislé na organických radiotechnických prostředcích, avšak přímé působení proti těmto prostředkům není zatím technicky uspokojivě vyřešeno. Přesto však je třeba si plně uvědomovat, že účinnost raketových zbraní proti objektům operačně-taktického významu, především proti vojskům na bojišti, je podmíněna včasným získáním údajů o cílech úderů, rychlým proniknutím těchto údajů do příslušných štábů, stejně jako rychlým proniknutím rozhodnutí velitele pro provedení úderů ZHN k vykonavatelům. V tomto procesu opět hrají podstatnou úlohu radiotechnické prostředky; narušením jejich činnosti může být nepříteli znemožněno připravit a provést úder včas, tím docílit neúčelného použití atomových nábojů a uchránit vlastní vojska.

Podobně je tomu se vzrůstajícími požadavky na operativnost velení tak, aby velitel byl s to v podmínkách velkého rozmachu operací, jejich stále vzrůstající dynamičnosti a rychle se měnící situace včas a nepřetržitě velet.

Zdokonalování radiotechnických prostředků a jejich pronikání do dalších oblastí vojenské techniky, například zavedení dálkově ovládaných prostředků vzdušného průzkumu, ponese s sebou i další nové požadavky na jejich paralyzování.

Tyto nové podmínky staví větší a složitější úkoly pro protiradiotechnickou činnost.

V souvislosti s tím je třeba připomenout, že protiradiotechnická činnost proti těm kterým radiotechnickým prostředkům je technicky velmi složitá, má své specifické zvláštnosti a že nelze zkušenosti z jedné oblasti mechanicky přenášet do oblasti jiné, jako například z oblasti rušení KV spojení do oblasti rušení spojení směrového, nebo z rušení palubních radiotechnických prostředků do oblasti rušení ovládacích systémů protiletadlových řízených střel a podobně. Vcelku protiradiotechnické zabezpečení vyžaduje řešit velký komplex složitých technických problémů. Úrovní jejich praktického vyřešení musí odpovídat konkrétní metody a způsoby protiradiotechnické činnosti.

CÍLE A ÚKOLY PROTIRADIOTECHNICKÝCH OPATŘENÍ V ÚTOČNĚ OPERACI FRONTU

Ve frontových operacích nabývá protiradiotechnická činnost nejúplnějšího obsahu. V pásmu činnosti frontu rozvíjí nepřítele všechny svoje radiotechnické prostředky a systémy operačního i taktického významu a současně front disponuje potřebnými prostředky pro jejich průzkum, dezorganizaci a umlčení různými způsoby protiradiotechnické činnosti jako speciálními protiradiotechnickými jednotkami a útvary, bojovým letectvem, raketovými útvary, dělostřelectvem, výsadky, průzkumnými a diverzními skupinami, prostředky pro protiradiolokační maskování vojsk i objektů.

Při organizaci protiradiotechnických opatření je nutno mít na paměti, že boj s radiotechnickými prostředky nepřítele není samoúčelný, ale že je nutno jej chápat jako způsob působení na protivníka, zaměřený na snížení účinku jeho zbraní a na dezorganizaci velení jeho vojskům, tj. jako jeden z nových způsobů ozbrojeného zápasu.

Nejsložitějším prvkem protiradiotechnické činnosti je vyhodnocení těch radiotechnických prostředků nepřítele, které v dané konkrétní situaci mají být umlčeny, zničeny nebo dezorganizovány jejich činností. Je zřejmé, že umlčovat všechny radiotechnické prostředky nepřítele v celém pásmu útoku frontu je neúnosným úkolem. K jeho splnění by bylo třeba ohromných technických prostředků a sil, jejichž spotřeba by nebyla vždy plně zdůvodněná a rentabilní.

Proto protiradiotechnická opatření musí zabezpečovat hlavní úkoly frontu, být zaměřena na nejzranitelnější články systému radiotechnického zabezpečení vojsk protivníka a prováděna jen tehdy, kdy mohou dát požadovaný výsledek.

Ve frontové operaci je nutno komplexně řešit úkoly protiradiotechnického zabezpečení v zájmu jednotlivých prvků operačního učenění frontu s těžištěm na hlavní úkoly frontu.

Jedním z hlavních úkolů frontu, zejména v počátečním období války je rozvrátit nebo aspoň částečně dezorganizovat základní síť radiolokačního systému a hlavní objekty PVO nepřítele na široké frontě a v hloubce. Bez toho nemůže úspěšně plnit své úkoly frontové letectvo.

Front musí též dezorganizovat radiotechnické systémy pro navedení prostředků vzdušného napadení (bombardovacího, stíhacího bombardovacího letectva, řízených střel třídy vzduch-zem a některých typů řízených střel třídy zem-zem, jako TM-61, 76) na vojska a objekty frontu, radiotechnické systémy zabezpečující prostředky vzdušného průzkumu a radiotechnické prostředky pro jejich řízení a velení.

Dalším důležitým úkolem frontu, jehož význam dále bude vzrůstat, je dezorganizace velitelského a součinnostního spojení protistojících svazů a svazků na operačně-taktickém stupni, v rozhodujících údobích frontové operace, a s těžištěm na nejnebezpečnější uskupení nepřítele.

Konečně důležitým úkolem je umlčení radiolokačtorů pro průzkum pozemních cílů, palebných postavení dělostřelectva a raketových střel, nebo maskování proti jejich pozorování v těch situacích, kdy by radiotechnický průzkum mohl odhalit manévry vlastních vojsk nebo poskytnout údaje pro přípravu a provedení úderů nepřítele, zejména atomových.

Důležitým předpokladem pro organizaci protiradiotechnických opatření je dostatek zpráv o radiotechnických prostředcích a systémech nepřítele, které musí být získávány všemi druhy průzkumu, zvláště radiotechnickým průzkumem. Průzkum prováděný pro protiradiotechnickou činnost musí zjistit nejen dislokaci, organické začlenění, technické parametry a taktiku použití radiotechnických prostředků nepřítele, nýbrž musí určit i nejzranitelnější a nejdůležitější uzly v jeho radiotechnickém systému. Značná část těchto úkolů musí být zabezpečena průzkumem již v době míru.

PŘÍPRAVA A PLÁNOVÁNÍ PROTIRADIOTECHNICKÝCH OPATŘENÍ V ÚTOČNĚ OPERACI FRONTU. STANOVENÍ ÚKOLŮ VOJSKŮM FRONTU

Úkoly protiradiotechnické činnosti frontu se řeší různými způsoby v závislosti na tom, jakými prostředky front disponuje.

Organizace a řízení protiradiotechnické činnosti na stupni frontu musí vycházet z výše uvedených všeobecných úkolů protiradiotechnických opatření, ze Směrnic hlavního velitelství pro protiradiotechnickou činnost, ze zámyslu frontové operace a z konkrétní

situace vlastních vojsk i vojsk nepřítele, zejména jeho radiotechnických prostředků a systémů; spočívá především ve

- vyhodnocení hlavních článků radiotechnických systémů a prostředků nepřítele;
- stanovení cílů protiradiotechnické činnosti v jednotlivých údobích předvidaných plánem operace;
- stanovení úkolů vševojskovým armádám, letecké armádě a frontovým prostředkům, zabezpečujících splnění stanovených cílů;
- organizaci zasazení a manévru speciálních frontových protiradiotechnických útvarů a jednotek;
- přidělení posilových protiradiotechnických útvarů a jednotek armádám v souladu s jejich úkoly ve frontové operaci;
- nepřetržitým hodnocení situace a operativním řízení protiradiotechnických opatření v průběhu operace;
- vyhodnocování účinnosti protiradiotechnických opatření a v jejím ověřování na trofejní technice nepřítele, ve stanovení požadavků na úpravy trofejní techniky pro účely protiradiotechnické služby a na úpravy vlastní rušící techniky s cílem zvýšit její účinnost.

Základní úkoly a zásady organizace protiradiotechnických opatření musí být krátce stanoveny v operačním rozhodnutí velitele frontu a podrobněji rozpracovány v plánu protiradiotechnických opatření pro útočnou operaci frontu. Plánování protiradiotechnických opatření má za cíl sladit je co do času a místa s bojovou činností vlastních vojsk v operaci, zabezpečit účinné umlčení radiotechnického systému nepřítele a vyloučit dvoukolejnost a vzájemné rušení.

Plánování provádí štáb frontu. Sestavení plánu protiradiotechnických opatření a jeho dalšího praktického provádění se musí zúčastnit štáby druhů vojsk a náčelníci služeb, kteří mají podřízeny speciální nebo přizpůsobené prostředky protiradiotechnické činnosti, nebo prostředky k ničení radiotechnických prostředků nepřítele. K nim patří štáby frontového letectva (LA), dělostřelectva (raketového vojska), ženijního vojska, dále náčelník spojení, náčelník PVO a náčelník průzkumu.

V plánu se určují úkoly pro průzkum a doplňkový průzkum radiotechnického systému nepřítele, síly, prostředky a lhůty ke splnění těchto úkolů. Lze očekávat, že v pásmu činnosti frontu nepřítel postupně rozvine a použije velké množství rádiových sítí a směrů a radiotechnických prostředků různého určení. Proto je nutno zabezpečit nepřetržitý a rychlý průzkum radiotechnických prostředků, které nepřítel uvádí v činnost během operace.

V plánu je dále nutno rozdělit úkoly pokud jde o ničení (umlčování) radiotechnických prostředků nepřítele mezi letectvo, dělostřelectvo, vzdušné výsadky, diverzní skupiny v souladu s jejich bojovými úkoly v operaci. Zvláštní pozornost je třeba věnovat opatřením prováděným různými složkami operačního učenění frontu ve prospěch jiných složek (jako letectva ve prospěch pozemních vojsk nebo PVO, pozemních vojsk ve prospěch letectva apod.) a konkretizovat je co do času, prostoru (směrů, čar) a vykonavatelů.

Podle výsledků studia tvárnosti terénu v pásmu frontu a prověrky radiolokační viditelnosti hlavních frontových objektů a jednotlivých radiolokačních orientačních bodů stanoví se opatření k protiradiolokačnímu maskování prostorů soustředění, výchozích čar, hlavních cest a přeprav, objektů a orientačních bodů. Kromě toho se plánuje použití prostředků protiradiolokačního maskování k imitaci klamných prostorů v souladu s plánem operačního maskování.

S ohledem na operační učenění frontu a úkoly jednotlivých armád uvádí se v plánu rozdělení speciálních sil a prostředků určených k protiradiotechnické činnosti, manévry jimi v průběhu operace a rovněž záloha sil a prostředků protiradiotechnické činnosti.

Nakonec musí být v plánu stanoveny zásady radiotechnického rušení před zahájením a během operace proto, aby bylo vyloučeno neb oslabeno působení na práci vlastních radiotechnických prostředků a neumožnilo se nepřátelskému radiotechnickému průzkumu předčasně zjistit naše úmysly.

Plán protiradiotechnických opatření může být zpracován v grafické nebo textuální formě.

Grafický plán se zpracovává na mapě 1:200 000 nebo 1:500 000 s příslušnou legendou a doplňujícími tabulkami a propočty sil a prostředků.

Na mapě se zakresluje:

- pásmo činnosti frontu, v potřebném rozsahu operační učenění vojsk ve výchozím prostoru, podrobně situace protiradiotechnických prostředků;

- v nutném rozsahu směry úderu frontu, armád, bližší a další úkol frontu a armád;
 - v hlavních rysech uskupení nepřítele v pásmu frontu, podrobně všechny prověřené zprávy o jeho radiotechnických prostředcích a systémech;
 - protiradiotechnická opatření provedená v přípravném období a plánovaná v průběhu operace;
 - manévr protiradiotechnickými útvary a prostředky;
 - účinný dosah rušících prostředků, popřípadě rušené objekty ve výchozím položení.
- Textuální plán protiradiotechnických opatření zahrnuje tyto části:
1. Všeobecné úkoly protiradiotechnických opatření.
 2. Složení sil a prostředků protiradiotechnické činnosti a jejich podřízenost.
 3. Hlavní úkoly a opatření druhů ozbrojených sil a druhů vojsk k protiradiotechnické činnosti v útočné operaci.
 4. Zvláštní pokyny.

Nejdůležitější je třetí část plánu. V ní jsou určeny úkoly pro protiradiotechnickou činnost frontového letectva, vojskové PVO, spojovacího vojska, ženíjního vojska, dělostřelectva, výsadkového vojska, diverzních skupin, jakož i úkoly průzkumu v souladu s dílčími úkoly, které řeší vojska frontu při přípravě a během operace.

Doba zahájení a způsob použití prostředků protiradiotechnické činnosti musí být voleny tak, aby se předem nezjistila příprava operace a aby protiradiotechnická opatření byla provedena s překvapením. Kromě toho je nutno mít na zřeteli, že radiotechnické prostředky zničené dlouho před zahájením operace může nepřítelem nahradit, utajit tuto náhradu a před zahájením operace uvést v patřičný okamžik v činnost.

Proto hromadné ničení hlavních článků radiotechnického systému nepřítele je zpravidla účelné plánovat se zahájením atomové, letecké a dělostřelecké přípravy.

Avšak prostředky, které nepřítelem může být navedení letectva a ostatních prostředků vzdušného napadení v období přípravy naší útočné operace je nutno ničit ihned, jak jsou postupně zjišťovány. Stejně tak radiolokátory průzkumu pozemního dělostřelectva je nutno ničit nebo umlčovat tak, jak jsou zjišťovány, palbami z dočasných palebných postavení.

Je třeba pamatovat na to, aby při plánování hromadného rušení nepřátelských radiotechnických prostředků nebyla rušena činnost vlastních radiotechnických prostředků ani ztížen průzkum rádiových sítí nepřítele, které nebudou rušeny.

Na základě frontového plánu se zpracovávají nařízení pro protiradiotechnická opatření vševojskovým armádám a letecké armádě, ve kterých jim musí být oznámeno, které úkoly v jejich prospěch bude zabezpečovat štáb frontu, a stanoveny radiotechnické systémy a objekty, které musí být umlčeny (zničeny, zarušeny) prostředky příslušného svazu.

Letecká armáda frontu zpracovává vlastní plán protiradiotechnických opatření. Zpracovává se na základě úkolů stanovených „Plánem protiradiotechnických opatření frontu“, kterým jsou stanoveny úkoly, jež plní letectvo ve prospěch pozemních vojsk frontu, úkoly které plní pozemní vojska ve prospěch letectva a zásady protiradiotechnického zabezpečení hlavních úkolů letectva, které mají zvláštní význam pro splnění úkolů frontu. V plánu se rozpracovávají opatření směřující k překonání protivzdušné obrany nepřítele.

K zabezpečení soustředěných úderů letectva se obvykle zpracovávají zvláštní plány protiradiotechnických opatření.

Kromě toho je zpravidla nutné zpracovat na stupni frontu samostatný plán rušení rádiového spojení nepřítele, prováděný speciálními protirádiovými útvary i přízrůbennými rádiovými prostředky spojovacího vojska. V příloze tohoto plánu se uvádí seznam frekvencí, na kterých je zakázáno rušit. Do tohoto seznamu se zařazují pouze ty frekvence, na kterých pracují naše nejdůležitější rádiové sítě a ty rádiové sítě nepřítele, které jsou důležitým zdrojem zpráv průzkumu.

V dělostřelectvu, PVO a ve výsadkových vojskách se zvláštní plány protiradiotechnických opatření nezpracovávají, jelikož tato opatření jsou zahrnuta v příslušných plánech bojového použití.

Protiradiolokační maskování musí být zahrnuto v celkovém plánu ženíjního zabezpečení, kde jsou uvedeny úkoly v maskování podle jednotlivých etap operace, objekty, které je nutno zamaskovat proti radiolokačnímu pozorování i zvláštnosti plnění těchto úkolů, vyčleněné síly a prostředky, stanovená odpovědnost i způsoby kontroly maskování. Za určitých podmínek může být účelné i zpracování zvláštního plánu protiradiolokačního maskování.

ORGANIZACE A ŘÍZENÍ PROTIRADIOTECHNICKÝCH OPATŘENÍ V PRŮBĚHU OPERACE

V průběhu operace je nutné včas a operativně upřesňovat plánovaná protiradiotechnická opatření podle nových údajů o radiotechnickém systému nepřítele získaných průzkumem, a podle celkového vývoje situace i změn v úkolech vojsk.

Při přeskupování vojsk frontu a zaujetí výchozího prostoru musí být těžiště protiradiotechnických opatření položeno na dezorganizaci činnosti radiotechnických prostředků, zabezpečujících provedení vzdušného úderu. V tomto období se s maximální intenzitou provádí průzkum radiotechnických prostředků, průzkumné součásti protiradiotechnických útvarů jsou zpravidla předsunuty k čáře dotyku a rozvinuty.

Provádí se ničení zjištěných radiotechnických zařízení zabezpečujících letectvo a řízené střely nepřítele (SHORAN, TACAN, MSQ aj.).

Provádí se protiradiolokační maskování přeskupení svazků a svazů, přeprav přes velké vodní toky a jiných důležitých objektů frontu, a umlčování radiolokátorů pro průzkum pozemních cílů ve stanovených prostorech.

Speciální útvary pro aktivní rušení prostředků vzdušného napadení jsou rozvinuty v plné bojové pohotovosti, avšak činnost zahajují pouze v případě úderu na vojska frontu.

Při průlomu taktické hloubky obrany musí být cílem protiradiotechnických opatření především dezorganizovat velení svazků a svazů na směru hlavního úderu frontu a tím ztěžovat organizovaný odpor nepřítele, zpomalovat manévry jeho druhých sledů a záloh a tak zabezpečovat vysoké tempo vlastních vojsk.

Opatření k dezorganizaci rádiového spojení — aktivní rušení, ničení a umlčování spojovacích uzlů a VS — nesmí se proto v soudobých podmínkách omezovat pouze na protistojící divize prvního sledu, nýbrž musí zahrnovat celý systém spojení armádních sborů prvního sledu, zvláště spojení s obrněnými svazky a se skupinami raketových střel, a rovněž spojení armádního sboru s polní armádou a součinnostní rádiové spojení s podpůrným letectvem.

V rámci atomové, letecké a dělostřelecké přípravy i v dalším průběhu bojů se ničí a umlčují radiotechnické prostředky zabezpečující nosiče ZHN a hlavní radiotechnické prostředky systému PVO nepřítele v zájmu zabezpečení činnosti frontového letectva.

Speciální protiradiotechnické útvary pro rušení palubních radiolokačních zaměřovačů a radionavigačních systémů zajišťují hlavní uskupení vojsk frontu a zahajují činnost současně s aktivováním příslušných radiotechnických prostředků nepřítele.

Vede-li nepřítel protiúder, soustřeďuje se úsilí protiradiotechnické činnosti na dezorganizaci velení protiúderného uskupení s cílem vnášet chaos do přípravy protiúderu a zpomalovat rozvinutí a zasazení protiúderného uskupení. K tomu musí být závčas proveden manévry protiradiiovými skupinami frontu a armád, rozděleny mezi ně úkoly a podle výsledků průzkumu je třeba provést úder letectvem, popřípadě raketovými střelami na důležité spojovací uzly nebo místa velení tak, aby spolu s rádiovým rušením bylo dosaženo komplexního účinku.

Kromě toho je nutno účinně narušit radiotechnický systém podpůrného letectva na směru nepřátelského protiúderu.

Armády a svazky prvního sledu pokračují v umlčování radiolokátorů pro průzkum pozemních cílů se zřetelem na situaci vojsk, konfiguraci terénu a podmínky viditelnosti ovlivněné denní dobou, stavem počasí a místní situací na bojišti.

Při rozvinutí útoku v operační hloubce a odražení protiúderu nepřítele je důležité správně sladit provádění rádiového průzkumu a rádiového rušení. Dynamický a manévrový charakter operace zpravidla přinutí nepřítele aktivovat rádiové spojení v nejnepříznivějším rozsahu již ve značné operační hloubce. Tyto provozy přirozeně budou cenným zdrojem zpráv o uskupení a možném zámyslu nepřítele. Zpravidla tedy budou rádiové provozy nepřítele využívány nejdříve průzkumem, jehož důležitým úkolem bude též získat podklady pro následující protiradiotechnická opatření. Jakmile však operační zálohy nepřítele se přiblíží na účinný dosah vlastních rušících prostředků a nepřítel začne organizovat jejich zasazení do sražení, pak je účelné započít s rušením rádiových provozů tohoto uskupení a činnost průzkumu přenést na objekty ve větší hloubce. Při tom i nadále se ke zpravodajským účelům využívá doplňkového průzkumu protiradiiových útvarů.

Rozdělení objektů mezi rádiový průzkum a rádiové rušení musí vycházet z konkrétní situace vojsk a takticko-technických parametrů vlastní průzkumné a rušící techniky. Rozhodnutí je v kompetenci náčelníka štábu frontu.

K zabezpečení vysazení vzdušných výsadků je nutno účinně zarušit rádiové sítě

výsrahy a systém velení a navedení nepřátelského letectva na trati letu a v prostoru výsadku.

Při zasazení tankové armády nebo vševojskové armády druhého sledu frontu do sražení organizují se protiradiotechnická opatření v rámci plánu zabezpečení zasazení tankové (vševojskové) armády, zpracovávaného štábem frontu.

Především je třeba zabezpečit aktivní rušení radiotechnických prostředků vzdušného napadení v pásmu přesunu a v prostorech soustředění armády, protiradiolokační maskování os přesunu tankové armády na čáru rozvinutí a intenzivně umlčovát radiotechnické prostředky zabezpečující činnost bombardovacího a stíhacího bombardovacího letectva.

Dezorganizovat velení rádiem dělostřelectva, raketových vojsk a tankových svazků na úseku zasazení tankové armády do sražení.

Umlčovát radiolokátory pro průzkum pozemních cílů, působící do pásma přesunu a na čáru zasazení tankové armády.

Při obklíčení a ničení nepřítele je třeba hlavní úkol vidět v zarušení vnitřního i vnějšího rádiového spojení s cílem ztížit organizaci pokusů obklíčeného uskupení o probíti a jejich sladění s údery vedenými z vnější strany a v dezorganizaci velení letectvu podporujícímu činnost obklíčených vojsk.

K tomuto úkolu je zpravidla nutno předvídat zasazení frontové protirádiové skupiny nebo frontové zálohy protirádiových prostředků.

Protiradiotechnické zabezpečení přechodů velkých vodních toků bude spočívat především v protiradiolokačním maskování přeprav a vojsk v prostorech přeprav, jakož i ve vytváření klamných přeprav, a v působení na radiotechnické prostředky letectva, dělostřelectva a raketového vojska nepřítele.

ZÁSADY A ZPŮSOBY PROVÁDĚNÍ PROTIRADIOTECHNICKÉ ČINNOSTI

V předcházejících státech bylo ukázáno, které úkoly je nutno řešit při plánování protiradiotechnického zabezpečení útočné operace frontu, a jak metodicky přistupovat k organizaci protiradiotechnických opatření v průběhu operace. Přitom bylo nutno vycházet z předpokladu, že způsoby protiradiotechnické činnosti jsou známy. Základem protiradiotechnických opatření je zpravidla aktivní rušení, prováděné speciálními protiradiotechnickými útvary a jednotkami pozemních vojsk a letectva. Tento způsob je ve většině případů nejoperativnější a umožňuje dezorganizaci činnosti radiotechnických prostředků nepřítele v požadovaných lůtách.

V závislosti na úkolech může mít front v soudobých podmínkách k dispozici tyto speciální protiradiotechnické útvary:

- 3—4 protirádiové prapory, z toho zpravidla 1 frontového typu a 1 pro rušení rádiového spojení letectva a PVO;
- 2—3 protiradiotechnické prapory typu „L“ pro rušení palubních radiolokačních bombardovacích, navigačních a naváděcích zařízení;
- 1—2 protiradiotechnické jednotky typu „RN“ pro rušení radionavigačních systémů;
- dále v průzkumném dělostřeleckém oddílu jsou čtyři radiolokačních pátráčů;
- v počtech maskovacích praporů je speciální protiradiolokační maskovací materiál;
- letectvo frontu má zvláštní protiradiotechnické jednotky vyzbrojené palubní průzkumnou a rušící technikou.

Důležitou podmínkou účinnosti protiradiotechnických opatření je centralizované řízení. Tato zásada se však nesmí uplatňovat mechanicky v tom smyslu, že by si front ponechával v přímé podřízenosti všechny protiradiotechnické útvary. Naopak soudobý charakter operací vyžaduje promyšlenou decentralizaci a přidělení částí prostředků armádám, s důrazem na armádu na směr hlavního úderu a skloubení činnosti všech útvarů jednotným zámyslem, vyjádřeným v plánu protiradiotechnických opatření frontu; přitom je nutno vytvořit podmínky pro co největší uplatnění iniciativy všech velitelů a náčelníků, plnicích dílů úkoly. Nebude výjimkou ani případ, že některé protiradiotechnické jednotky budou přiděleny veliteli úderného uskupení, které proniká do operační hloubky obrany nepřítele, a budou postupovat v sestavě tohoto úderného uskupení. Významnou úlohu bude mít též umlčování a ničení důležitých radiotechnických objektů nepřítele letectvem, dělostřelectvem, raketami a výsadky. Štábem frontu budou organizovány údery na cíle operačního významu jako radionavigační systémy, důležité spojovací uzly a zařízení nebo řídicí a naváděcí střediska systému PVO nepřítele, které nemohou být ničeny prostředky armád. Takové objekty jsou zpravidla v období dělostřelecké a letecké přípravy ničeny údery frontového letectva a raketového vojska, popřípadě i diverzními výsadečnými skupinami nebo partyzánskými odřady. V průběhu operace se

ničení provádí ihned po zjištění a upřesnění polohy těchto objektů. Na některé zvlášť důležité radiotechnické objekty, na které pro silnou PVO nebo charakter a vzdálenost cílů nemůže být dosaženo žádaného účinku jinými prostředky, je třeba v plánu použití atomových zbraní plánovat atomové údery.

Ničení a umlčování objektů taktického významu, jako divizních spojovacích uzlů, radiolokačních prostředků dělostřelectva, budou řídit velitelé a štáby armád popřípadě divizí v rámci všeobecně stanoveného úkolu velitelstvím frontu (armády) a na základě údajů vlastního průzkumu.

K OTÁZKÁM ZABEZPEČENÍ SPOLEHLIVÉ ČINNOSTI VLASTNÍCH RADIOTECHNICKÝCH PROSTŘEDKŮ V PODMÍNKÁCH PROTIRADIOTECHNICKÉ ČINNOSTI NEPŘÍTELE

Získané zprávy nasvědčují tomu, že státy NATO, v čele s USA věnují otázkám protiradiotechnické činnosti, podle západní terminologie „elektronické války“, značnou pozornost. Jak po stránce rozvoje speciální techniky, tak po stránce organizační výstavby dosáhly USA velmi dobrých výsledků již ve druhé světové válce, zejména proti radiolokačnímu systému PVO Německa. A v poválečném období svoje přípravy v tomto směru podstatně zdokonalují. Je nutno počítat s tím, že práce našich radiotechnických prostředků v podmínkách silné protiradiotechnické činnosti nepřítel bude normálním způsobem práce, ať již půjde o organizaci spojení, radiotechnického průzkumu vzdušných cílů, řízení bojové činnosti prostředků PVO a letectva, nebo kteroukoli jinou oblast využití radiotechnických zařízení.

Je proto nutné, aby příslušní velitelé a náčelníci, odpovědní za činnost jim podřízených radiotechnických prostředků, stále zintenzivňovali výcvik za podmínek protiradiotechnické činnosti nepřítel a po všech stránkách rozpracovávali opatření k zabezpečení jejich spolehlivého provozu. Tato opatření je možno v zásadě rozdělit do těchto skupin:

- a) Opatření převážně organizačního charakteru, jako
 - maximální utajení činnosti vlastních radiotechnických prostředků;
 - organizace klamných sítí, směrů nebo zasazení jednotlivých klamných radiotechnických zařízení;
 - zabezpečení dostatečného počtu záložních prostředků, které se aktivují teprve v případě nevyhnutelné potřeby;
 - organizace vyhodnocovacích středisek, pomocných spojovacích uzlů a retranslačních stanic, které umožňují předání a vyhodnocení zpráv i za ztížených podmínek.
 Dále jsou to opatření
- b) V odborné přípravě obsluh radiotechnických prostředků.
- c) Opatření technického charakteru.

Tato opatření nelze v rámci tohoto článku podrobněji rozebírat, neboť nespádají do jeho tematiky a svým rozsahem vyžadují zvláštní pojednání.

Chťel bych jen upozornit na to, aby každé nové radiotechnické zařízení, ať už jde o prostředek spojovací, průzkumný nebo naváděcí, bylo vždy důsledně prověřováno z hlediska rušitelnosti a na základě těchto prověrek, aby byla organizována potřebná opatření ke snížení účinku rušení jak jednotlivého prostředku, tak celého systému.

Ochrana vlastních radiotechnických prostředků před nepřátelským rušením není sice součástí protiradiotechnických opatření, avšak výcvik v mírových podmínkách může být zabezpečen pouze v těsné součinnosti s protiradiotechnickými útvary a jednotkami. Zejména při všech větších cvičeních je nutno správně chápat úlohu protiradiotechnické služby a plně využívat daných možností ke zdokonalování přípravy štábů i obsluh v zabezpečení spolehlivé činnosti i v podmínkách co nejvíce odpovídajících podmínkám bojovým.

Protiradiotechnická opatření v operaci frontu jsou v soudobých podmínkách nedílnou součástí operačního zabezpečení. V článku vyslovené názory vycházejí ze soudobých poznatků v tomto oboru. Je však třeba mít na paměti, že jak konkrétní způsoby protiradiotechnické činnosti, tak i úkoly podléhají rychlým změnám v závislosti na rozvoji radiotechnických zařízení různých technických parametrů a taktického určení, i na rozvoji speciální techniky pro jejich průzkum, aktivní a pasivní rušení, ničení a umlčování. Je nutno počítat s tím, že rozsah úkolů bude mít vzrůstající tendenci a že se budou zvyšovat i požadavky na organizaci, řízení i technické vybavení protiradiotechnické služby.